

**KENNISCENTRUM
KUSTTOERISME**

**Vereniging
Strandpaviljoenhouders
Schouwse
Kust**

A wide-angle photograph of a sandy path leading from a dune down to a beach. The path is flanked by tall, dry grasses on the dunes. In the distance, a group of people is walking on the path, and the ocean is visible under a clear blue sky.

STRANDONDERZOEK SCHOUWEN-DUIVELAND

Colofon

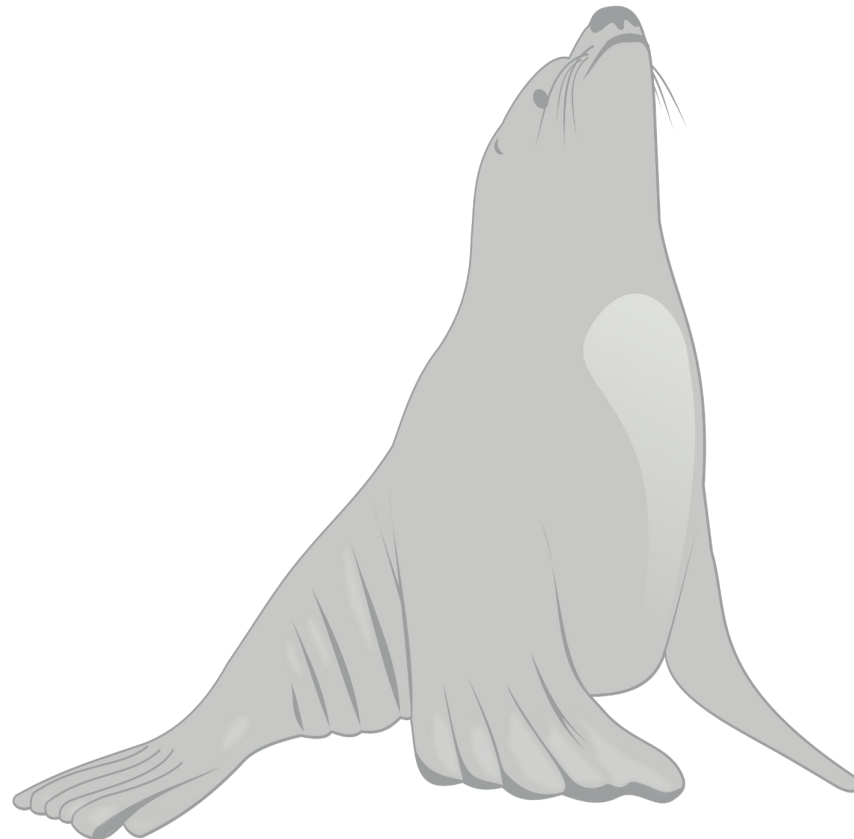
Deze rapportage is samengesteld door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme.
© 2020, Kenniscentrum Kusttoerisme

Bij het samenstellen van deze publicatie is de grootste zorgvuldigheid betracht.
Kenniscentrum Kusttoerisme is echter niet aansprakelijk voor enige directe of
indirecte schade als gevolg van de aangeboden informatie in deze publicatie.

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme
p/a HZ University of Applied Sciences
Postbus 364
4380 AJ Vlissingen
Telefoon: 0118 - 489 850
E-mail: info@kenniscentrumtoerisme.nl
Website: www.kenniscentrumtoerisme.nl

Auteurs

Sophie Adriaanse
Jorrit Bijl
William Hazel
Marije Noordhoek

Inhoud

1) Inleiding	P. 1
2) Strand en bezoekers	P. 3
3) Strand en voorzieningen	P. 6
4) Strand en veiligheid	P. 8
5) Strand en activiteiten & evenementen	P. 9
6) Strand en horeca	P. 11
7) Strand en duurzaamheid	P. 12
8) Strand en Informatiebronnen	P. 13
9) Strand en waardering	P. 14
10) Vervolgonderzoek.....	P. 15
11) Bijlagen	P. 16

Inleiding

Schouwen-Duiveland heeft binnen Zeeland een prominente plek als bestemming voor vele toeristen zo vonden er 5,4 miljoen overnachtingen plaats in 2018. Toerisme is dan ook één van de belangrijkste motoren van de werkgelegenheid op het eiland. Daarnaast is ook het draagvlak voor maatschappelijke voorzieningen groter. Samen met de lokale bevolking (ruim 33.700 inwoners) zorgt de toeristenstroom voor een breed draagvlak voor bijvoorbeeld zorgvoorzieningen, openbaar vervoer, et cetera.

In 2017 is de nieuwe toeristische visie van Schouwen-Duiveland ontwikkeld, waaruit de Agenda Toerisme 2018-2026 is opgesteld. Het strand is één van de thema's in de Agenda Toerisme. Op basis van de resultaten van een nieuw strandonderzoek wil gemeente Schouwen-Duiveland beslissingen nemen over mogelijke ontwikkelingen op het strand. Dit betekent dat de wensen, behoeften en ervaringen van strandbezoekers in beeld moesten worden gebracht. In 2009 is het eerste grote strandonderzoek uitgevoerd door NRIT. In opdracht van gemeente Schouwen-Duiveland en in samenwerking met de Vereniging Strandpaviljoenhouders Schouwse Kust heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme in 2019-2020 opnieuw een strandonderzoek uitgevoerd. In aanvulling op het eerdere onderzoek was dit onderzoek ook gericht op de beleving van het strand en werd er onderzocht op welke manier deze beleving deel uitmaakt van de vakantie of het dag uitstapje. De resultaten van het onderzoek worden in deze rapportage aan de hand van verschillende thema's gepresenteerd.

Deze thema's zijn: bezoekers, voorzieningen, veiligheid, activiteiten en evenementen, horeca, duurzaamheid, informatiebronnen en waardering. Per thema worden opvallende resultaten en verschillen gepresenteerd. Verschillen kunnen te maken hebben met het seizoen, het type bezoeker, de leeftijd van de bezoeker, het strandvak waar de bezoeker was en/of de herkomst van de bezoeker.

Aanpak

Om inzicht te krijgen in de wensen, behoeften, ervaringen en belevingen van de strandbezoekers in Schouwen-Duiveland heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme in overleg met het projectteam een vragenlijst opgesteld. De vragenlijst is op verschillende manieren uitgezet. Respondenten werden ter plaatse op het strand benaderd door enquêteurs, werden door strandpaviljoenwerknemers benaderd of verkregen de vragenlijst via de ruitervereniging. Dit leverde in totaal 1104 respondenten op.

Ter plaatse (6 strandvakken)

692 respondenten
via benadering 'ter plaatse'

Strandpaviljoens

375 respondenten
via benadering in strandpaviljoens

Ruitervereniging

37 respondenten
via benadering door ruitervereniging

1104 respondenten totaal

Om de steekproef zo goed mogelijk overeen te laten komen met de onderzoekspopulatie (alle bezoekers van de 6 strandvakken), was het van belang dat alle gasten een even grote kans kregen om deel te nemen aan het onderzoek. Daarom zijn de bezoekers op verschillende momenten gedurende het jaar benaderd om de vragenlijst in te vullen. Hierbij is er rekening gehouden met:

Seizoen (lente, zomer, herfst, winter);

Dag (weekend, doordeweeks);

Weer (goed en slecht weer);

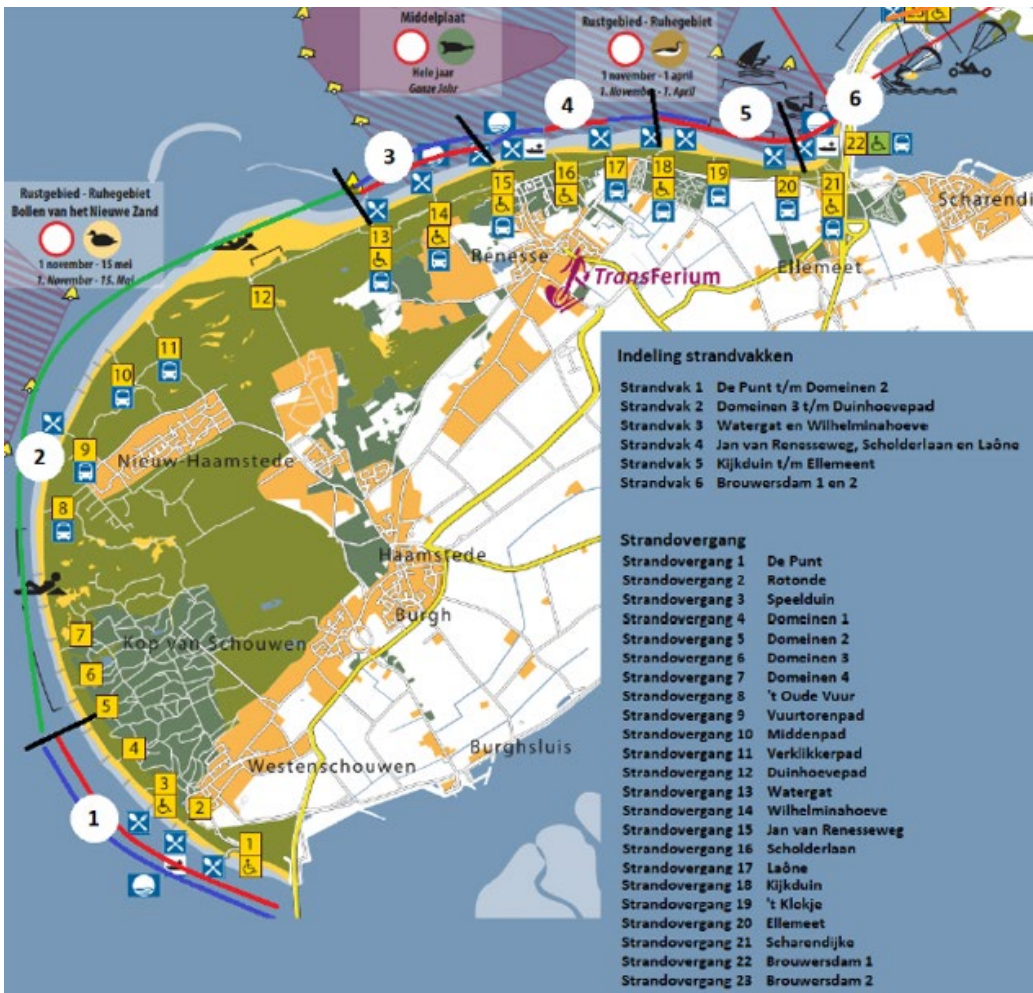

Vakantie (wel of geen vakantieperiode);

Tijdstip (ochtend/ middag/ avond).

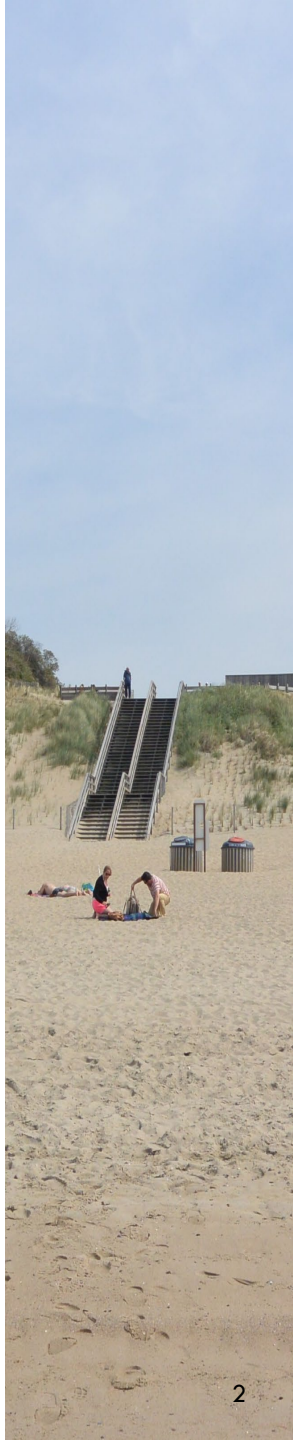

Stranden

Het 21 kilometer lange strand van Schouwen-Duiveland heeft 23 strandovergangen en is opgedeeld in verschillende strandvakken. Er zijn verschillende soorten strandtypes. Zo kent Schouwen-Duiveland:

- **Familiestranden:** strand met voorzieningen voor gezinnen met kinderen (strandpaviljoen, strandcabines, toiletten, verdraalpalen, reddingsbrigade)
- **Natuurstranden:** rust, ruimte en natuur (met zones waar naaktrecreatie is toegestaan)
- **(Water)sportstranden:** stranden waar watersport- of sportactiviteiten beoefend kunnen worden (surfen, banana's, waterskiën, kitesurfen, buggykiten).
- **Familie/(water)sportstranden:** deze stranden zijn zowel geschikt voor families als voor (water)sporters.

Voor dit onderzoek zijn de stranden opgedeeld in zes verschillende strandvakken. In de afbeelding hiernaast is te zien wat de onderverdeling is en aan de gekleurde lijnen langs de kust is te zien welk soort strandtype zich waar bevinden. Zie bijlage 1 voor een overzicht van alle meetmomenten die hebben plaatsgevonden. Oorspronkelijk waren er 16 meetmomenten gepland, echter heeft het laatste meetmoment niet meer kunnen plaatsvinden vanwege de uitbraak van Covid-19.

Strand en bezoekers

Gezien het belang van het toerisme voor Schouwen Duivenland is het noodzakelijk om het continu veranderende gedrag van de bezoeker te monitoren. Dit biedt mogelijkheden om in te spelen op de wensen en behoeften van de strandbezoeker. Maar, wie is deze bezoeker nu eigenlijk?

Hieronder volgen een aantal definities van de begrippen die in deze rapportage gebruikt worden:

Bezoeker: de respondenten die de vragenlijst hebben ingevuld en dus het strand bezochten.

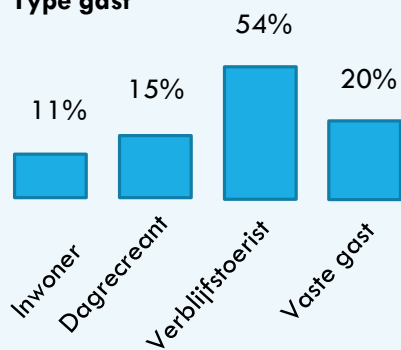
Inwoner: ik ben een inwoner van Schouwen-Duiveland

Dagrecreant: ik bezocht het strand van Schouwen-Duiveland voor een dagje vanuit mijn woonplaats

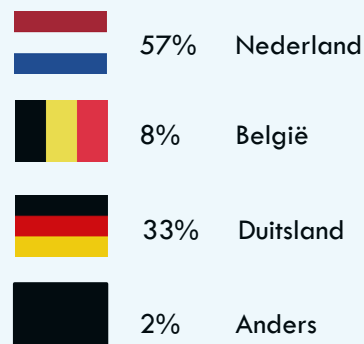
Verblijfstoerist: ik ben/was op vakantie in Zeeland

Vaste gast: ik heb een vaste jaar- of seizoensplaats cq. tweede woning in Zeeland

Type gast

Land van herkomst

Leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie	%
Tot 20	2%
20 – 29	8%
30 – 39	11%
40 – 49	21%
50 – 59	31%
60 – 69	22%
70 – 70+	5%

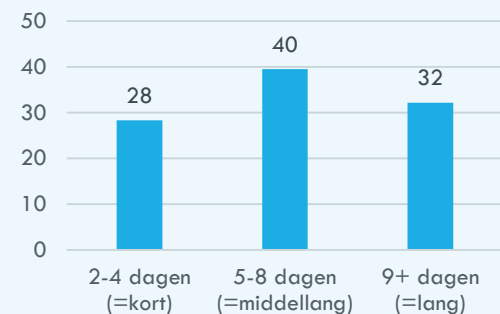

Frequentie en duur

Het strand van Schouwen-Duiveland trekt jaarlijks vele bezoekers. Vooral onder de Nederlanders en Duitsers is het strand populair. De meeste strandbezoekers zijn op vakantie in Zeeland en bezoeken het strand vooral in de zomer. Opvallend is dat de inwoner van Schouwen-Duiveland het strand in de zomer juist minder bezoekt dan in de andere seizoenen. Jaar rond bezoeken de inwoners en vaste gasten het strand meer dan 20 keer. De dagrecreanten en verblijfs-toeristen bezoeken het strand voornamelijk tussen de 1 en 7 keer in het jaar.

De meeste strandbezoekers die in Zeeland verblijven, verblijven middellang in Zeeland (5-8 dagen). Naar verwachting, maar toch ook bevestigd in het onderzoek, verblijft de verblijfs-toerist vooral kort (2-4 dagen) of middellang (5-8 dagen) in Zeeland en verblijft de vaste gast juist weer langer in Zeeland. Deze langere vakanties vinden voornamelijk plaats in de zomer. De korte en middellange vakanties zijn jaar rond.

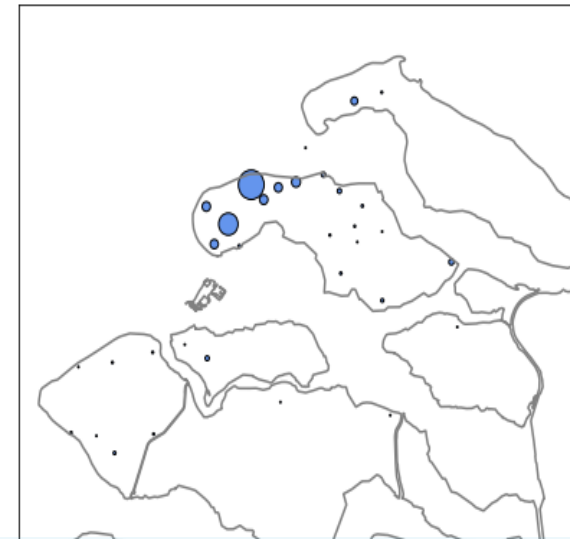
Vakantieduur (%)

Verblijfplaats

De meeste strandbezoekers die op vakantie zijn in Zeeland verblijven ook op Schouwen-Duiveland (zie verblijfplaats bezoekers hieronder).

Verblijfplaats Bezoekers

Verdeling bezoekers

Strandvak	%	Seizoen	%
Strandvak 1	2%	Lente	29%
Strandvak 2	8%	Zomer	34%
Strandvak 3	11%	Herfst	16%
Strandvak 4	21%	Winter	21%
Strandvak 5	31%		
Strandvak 6	22%		

In de zomer wordt het strand voornamelijk bezocht door verblijfstoeristen. Inwoners maken in de zomer juist het minst gebruik van het strand t.o.v. de andere seizoenen.

Duur van het bezoek

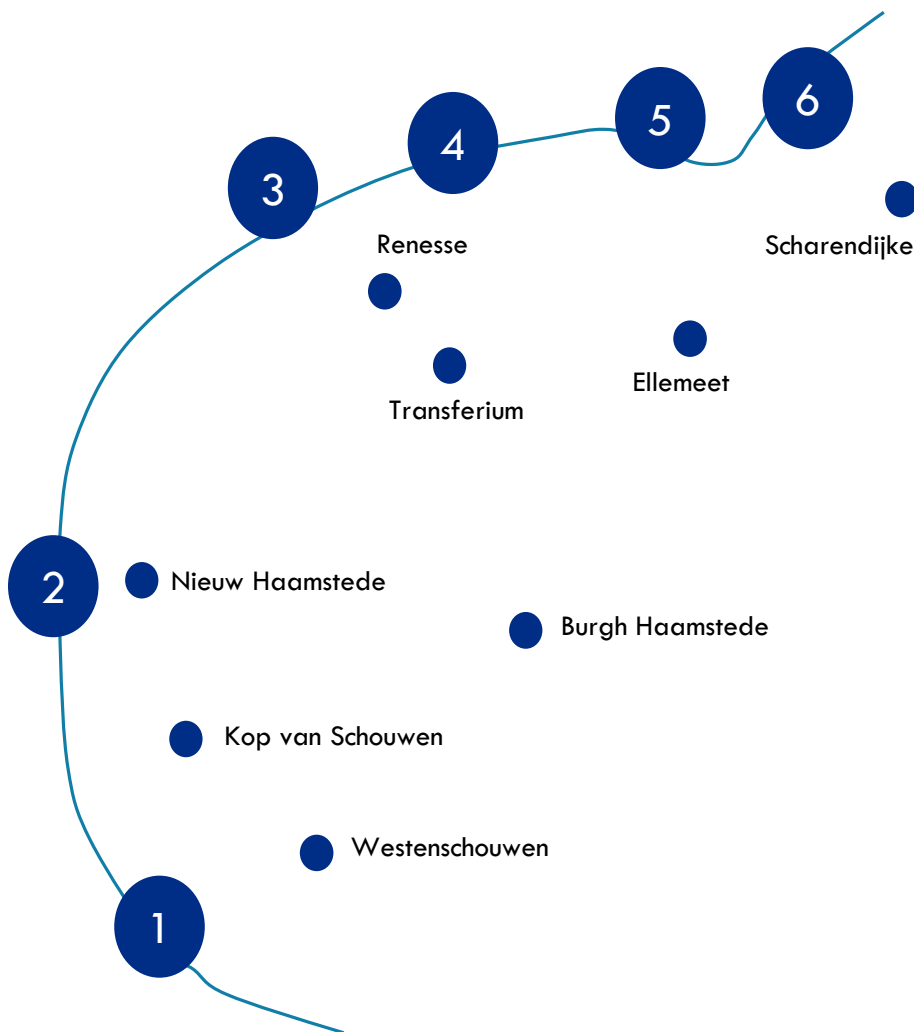
De strandbezoekers zijn in de zomer gemiddeld het langst op het strand en in de herfst het kortst. Dagrecreanten verblijven gemiddeld langer (4 uur) dan de rest (3 uur).

Gezelschap

Het merendeel van de bezoekers (52%) bezoekt het strand met zijn partner. Degene die met partner naar het strand komen zijn vooral vaste gasten. Ook zijn er verschillen in de seizoenen te zien. Zo komen de bezoekers met partner relatief gezien het meest in de winter. De inwoner komt relatief vaker alleen dan de andere bezoekers. Maar niet in de zomer, want in de zomer is het opvallend dat, in vergelijking met de andere seizoenen, weinig bezoekers alleen komen. Degene die het strand met vrienden bezoeken zijn vooral inwoners en dagrecreanten. Dit is voor allen niet seizoensafhankelijk.

De bezoekers die alleen naar het strand gingen, bezochten vooral strandvak 3. Met vrienden gingen de bezoekers vooral naar strandvak 5 en gezinnen met kinderen bezochten juist weer vooral strandvak 2

Strandvakken

Alle strandvakken worden het meest bezocht door de strandbezoekers met partner. Degene die alleen het strand bezoeken gaan vooral naar strandvak 3 en opvallend weinig naar strandvak 5. Met vrienden worden strandvak 5 en strandvak 6 het meest bezocht. Gezinnen met kinderen en bezoekers die met overige familie naar het strand komen bezoeken vooral strandvak 2.

83% van de strandbezoekers geeft aan dat het strand de belangrijkste reden was voor een vrije dag/vakantie in Schouwen-Duiveland.

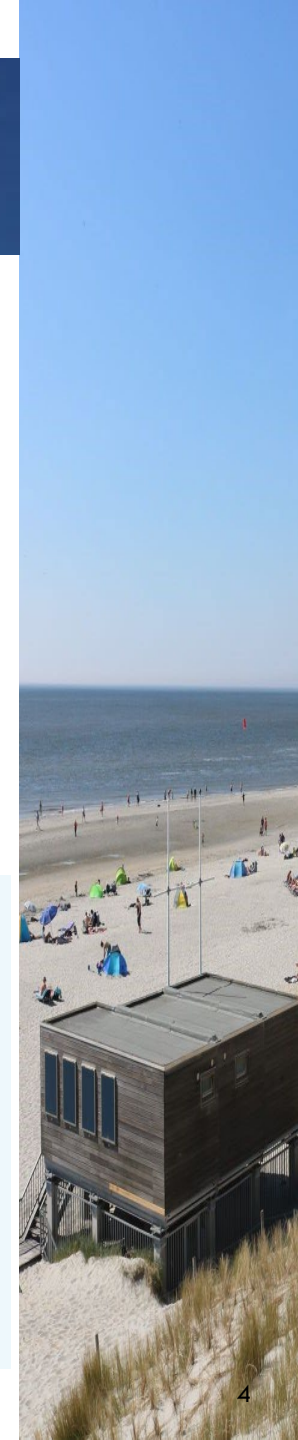
Motief

Het is overduidelijk (83%) dat het strand de belangrijkste reden is om een vrije dag/vakantie in Schouwen-Duiveland door te brengen. Ook voor veel vaste gasten (76%) was het strand de belangrijkste reden om een vaste jaar- of seizoensplaats / tweede woning te nemen. De 24 procent van de vaste gasten die het strand niet als belangrijkste reden zagen gaven wel vele andere positieve redenen.

Andere redenen voor vaste jaar- of seizoensplaats:

- De natuur
- De omgeving
- Combinatie strand en bos
- Fietsaanbod
- Rust
- Ruimte
- De gezonde, frisse lucht
- Familie
- De camping

VVV Zeeland

VVV Zeeland

Vervoersmiddelen

De strandbezoeker komt het hele jaar door voornamelijk met de auto naar het strand. Vooral de dagrecreanten komen met de auto. Opmerkelijk is dat ook de inwoners het strand het meest met de auto bezoeken. Vaste gasten komen veel te voet en ook de fiets wordt het meest gebruikt door vaste gasten en verblijfstoeristen. Met de fiets komen de bezoekers vooral in de lente en de zomer. Te voet wordt juist weer meer gekozen in de herfst en winter.

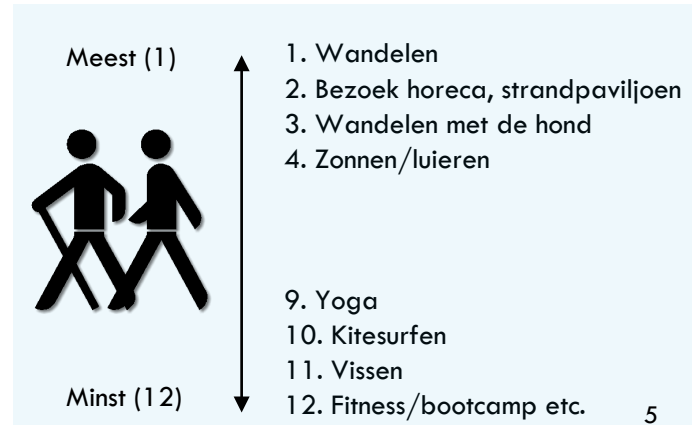
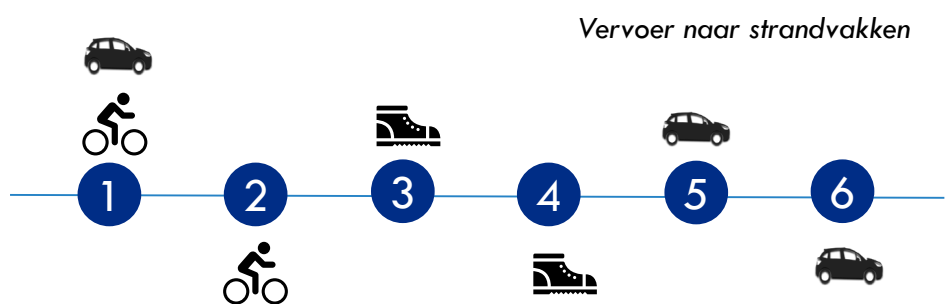
Vervoersmiddelen zoals de motor, de scooter en de touringcar worden weinig gebruikt. Van het Transferium in Renesse wordt ook opvallend weinig gebruik gemaakt (1%). De bezoekers die gebruik maakte van het gratis vervoer dat aangeboden werd vanaf het transferium deden dit alleen in de lente en zomer.

Opvallend is dat de strandvakken 1, 5 en 6 het meest met de auto bezocht worden, terwijl de strandvakken 2,3 en 4 het meest te voet worden bezocht. Degene die de fiets pakten bezochten vooral strandvak 1 en strandvak 2. De kleine groep bezoekers die gebruik maakte van gratis vervoer vanaf het transferium, bezochten voornamelijk strandvak 4 en strandvak 6.

Ondernomen activiteiten

Op het strand worden veel verschillende activiteiten ondernomen. Zo kan men wandelen (met de hond), hardlopen, fitness of yoga beoefenen, paardrijden, vissen, zwemmen, zonnen/luieren, kitesurfen, etc. Wandelen op het strand wordt door alle bezoekers het meeste gedaan. Vooral de inwoner geeft aan ook veel te wandelen met de hond. Zij doen dit vooral in de herfst en winter. Opvallend is ook dat de inwoners het minst zonnen en luieren op het strand. Degene die zonnen en luieren doen dit voornamelijk in de lente of zomer. Het bezoek aan een strandpaviljoen wordt voornamelijk gedaan door dagrecreanten en vooral in de lente of zomer.

Strandvak 2 wordt gekenmerkt als natuurstrand. Bevestigd door het onderzoek, blijkt dan ook dat zonnen en luieren vooral gedaan worden in dit strandvak. Ook bij strandvak 5 en 6 wordt het kenmerk van het strandvak bevestigd. Strandvak 5 en 6 zijn familie/sport stranden. Watersporten zoals onder andere kanovaren, suppen, windsurfen of golfsurfen worden vooral beoefend op strandvak 5 en 6. Bij alle andere onderzochte activiteiten blijken er geen verschillen te zijn tussen strandvakken.

Strand en voorzieningen

Goede voorzieningen, zowel op als in de omgeving van het strand, vergroten het gemak voor de strandbezoekers. Het is daarom belangrijk dat deze voorzieningen worden afgestemd op de wensen en behoeften van de bezoekers.

Parkeren

De meerderheid van de bezoekers (78%) geeft aan dat zij hun auto gemakkelijk konden parkeren in de omgeving van het strand. Degene die vonden dat zij makkelijk konden parkeren waren vooral de dagrecreanten, zij komen ook het meest met de auto. Niet van toepassing* is vooral gekozen door vaste gasten. Het seizoen heeft geen invloed op het gemak om te parkeren. Het hele jaar rond vonden bezoekers dat zij hun auto makkelijk konden parkeren. Wanneer bezoekers aangaven niet gemakkelijk te kunnen parkeren in de omgeving bevonden zij zich voornamelijk in strandvak 3.

*Wanneer een bezoeker het antwoord 'niet van toepassing' heeft geselecteerd, geeft deze hier mee aan dat de gevraagde stelling voor hem of haar niet relevant/toepasbaar op zijn/haar situatie is. Voor stelling 1 zou dit bijvoorbeeld kunnen betekenen dat de bezoeker in kwestie niet met de auto naar het strand gekomen is.

35% van de bezoekers vindt dat het strand goed bereikbaar is voor rolstoelafhankelijke personen/ personen slecht ter been. 18% vindt dat dit niet zo is.

Bewegwijzering

Een goede bewegwijzering kan bezoekers helpen om de weg naar het strand gemakkelijk te kunnen vinden. De meerderheid (78%) van de bezoekers geeft aan de weg naar het strand makkelijk te vinden dankzij de bewegwijzering. Degene die de weg makkelijk konden vinden met behulp van de borden zijn voornamelijk dagrecreanten en de verblijfstoeristen. Voor sommige was het niet van toepassing om de weg te vinden met bewegwijzering, dit waren vooral de inwoners en vaste gasten. Degene die hebben aangegeven dat zij de weg niet gemakkelijk konden vinden waren voornamelijk afkomstig uit België en bezochten vooral strandvak 4.

Toegankelijkheid strand

De bezoekers die vinden dat het strand niet goed bereikbaar is voor rolstoelafhankelijke personen / personen slecht ter been zijn meestal vaste gasten. Het seizoen speelt hierbij geen rol. Degene die het strand niet goed bereikbaar vonden, bezochten vooral strandvak 1 en 2. Dit is opmerkelijk, omdat strandovergang de punt (strandvak 1) wel als rolstoeltoegankelijk wordt aangeduid. Bezoekers die vonden dat sommige stranden niet goed bereikbaar waren gaven als reden: steile trappen/wegen, mul zand en een gebrek aan de verhuur van strandrolstoelen.

Openbare toiletten

46 procent van de bezoekers vindt dat er voldoende (openbare) toiletten aanwezig zijn op en nabij het strand. Degene die dit niet zo vinden zijn voornamelijk de inwoners en vaste gasten. Als bezoekers vinden dat ze niet genoeg (openbare) toiletten aanwezig zijn bevinden ze zich vooral in strandvak 6 en 2. In de winter zijn er soms minder openbare toiletten open. Toch blijkt uit het onderzoek dat de gegeven antwoorden niet per seizoen verschillen. Uit de open antwoorden blijkt dat wanneer er openbare toiletten zijn, het voor bezoekers vooral belangrijk is dat deze schoon zijn.

"Mijn vrouw die slecht ter been is kon maar net de hoge trap naar het strand op komen. Het koste haar veel moeite. Misschien moet er gezocht worden naar een manier de trap te omzeilen" - bezoeker strandvak 1.

Stelling 1: Ik kon mijn auto makkelijk parkeren in de omgeving

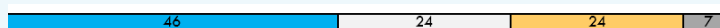
Stelling 2: Ik kon mijn weg naar het strand makkelijk vinden dankzij de bewegwijzering

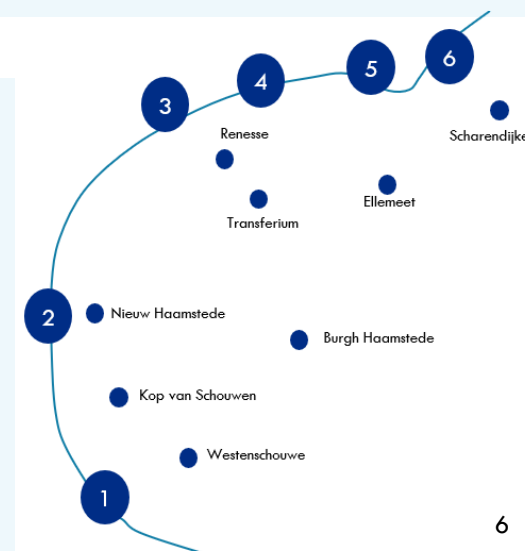
Stelling 3: Het strand is goed bereikbaar voor rolstoelafhankelijke personen / personen slecht ter been

Stelling 4: Er zijn voldoende (openbare) toiletten aanwezig op en nabij het strand

■ (Helemaal) eens □ Neutraal ■ (Helemaal) oneens ■ N.V.T

Fiets parkeerplaats

De meerderheid (52%) van de bezoekers vindt het niet vervelend dat zij hun fiets niet op het strand kunnen parkeren. Omdat een groot deel met de auto komt, geeft ook 24 procent aan dat deze stelling voor hun niet van toepassing is. Inwoners en vaste gasten vinden het relatief gezien vervelender dat zij hun fiets niet op het strand kunnen zetten dan de dagrecreant en verblijfstoerist. Degene die het vervelend vonden bezochten vooral strandvak 2.

Fiets-/mountainbikeroute

Voorzieningen kunnen ook van sportieve aard zijn. Ondanks dat 50 procent van de bezoekers geen behoefte heeft aan fiets-/mountainbike routes op het strand geeft toch 12 procent aan dat zij het jammer vinden dat deze routes er niet zijn op het strand. Dit zijn vooral bezoekers in een leeftijd van 20 tot 39.

Watersportlocaties

Een groot deel van de bezoekers (47%) vindt dat er voldoende watersportlocaties zijn om bijvoorbeeld kite-/wind-golfsurfen en kanovaren te ondernemen. Er is ook een deel die geen mening hierover hebben of vinden dat de stelling niet van toepassing is voor hem/haar. Het kleine aantal bezoekers (5%) die vonden dat er onvoldoende locaties waren, zijn voornamelijk inwoners of vaste gasten en zitten in de leeftijdscategorie tot 20 jaar. Deze kleine groep bezochten vooral strandvak 1 en 2.

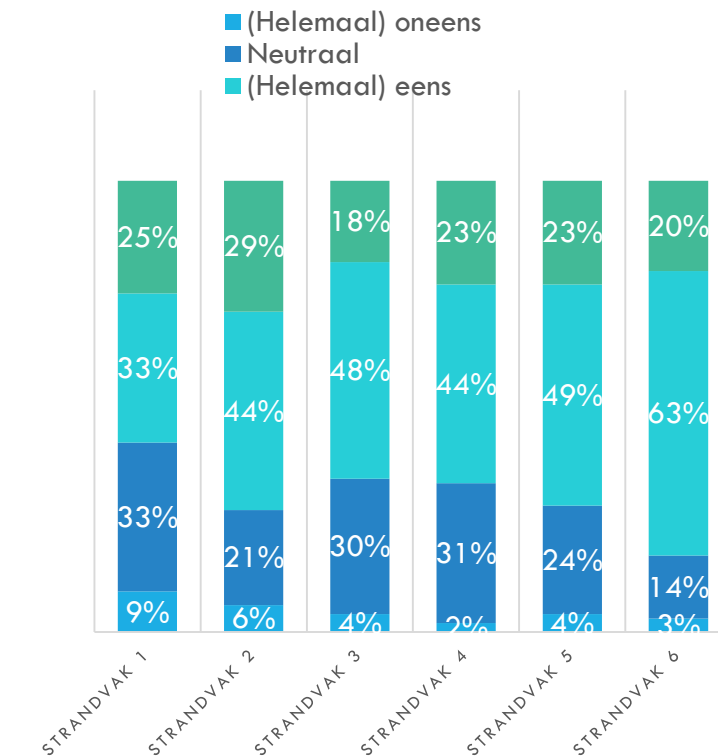
Wat opvalt is dat bijna een kwart van de bezoekers in strandvak 5 en een vijfde van de bezoekers in strandvak 6 aan geeft dat deze stelling niet voor hen van toepassing is. Dit is opvallend, omdat deze strandvakken zijn geclassificeerd als 'sport strandvak'.

Nog iets zoeken

“Vooral zo laten. Geen kite surfers, vliegeraars, mountainbikes, etc etc. Rust en ruimte zijn onvervangbaar”- bezoeker strandvak 2.

Er zijn voldoende locaties om watersporten zoals kite-/wind-/golfsurfen en kanovaren te ondernemen (strandvak)

Strand en veiligheid

Op het strand is veiligheid erg belangrijk. De stranden van Schouwen-Duiveland hebben drie reddingsposten. In juli tot en met september wordt er dagelijks toezicht gehouden. In het laagseizoen, zijn de reddingsposten bemand op zaterdag en zondag. Als er veel strandbezoek is, kan de reddingsbrigade ervoor kiezen om toezicht te houden op extra locaties, de zo genoemde opgeschaalde toezicht locaties. Wanneer de reddingsbrigade ervoor kiezen om extra toezicht te houden, maken zij dit zichtbaar door rood/gele vlaggen te plaatsen langs de waterlijn. Dit is natuurlijk allemaal ten behoeve van de veiligheid van de bezoeker.

Veilig gevoel

96 procent van de bezoekers geeft aan dat ze zich veilig voelen op het strand. Aandacht gaat uit naar 4 procent die zich niet veilig voelde. Iemand die zich niet veilig voelde vertelde:

“Wij ervaren het als zeer onprettig en onveilig dat er over het strand met auto's wordt gereden en bevoorradings vrachtwagens die niet goed uitkijken. Wij hebben jonge kinderen en hebben helaas al zelf een keer een onveilige situatie meegemaakt door het niet juist handelen van een chauffeur van zo'n soort vrachtwagen.” – Vaste gast, strandvak 2

“96% van de bezoekers geeft aan zicht veilig te voelen op het strand. Echter, waren de veiligheidsmaatregelen niet voor iedereen zichtbaar. 32% van de bezoekers weet niet hoe ze de reddingsbrigade moeten bereiken”.

Andere bezoekers die zich onveilig voelden hebben geen specifieke uitleg hierover gegeven. Ook de periode van het jaar, de nationaliteit van de bezoeker of het bezochte strandvak heeft geen invloed hierop gehad. Degene die zich onveilig voelde waren inwoner (1x), verblijfstoerist (5X) en vaste gast (3x).

Zichtbaarheid maatregelen

Ondanks dat bijna iedereen zich veilig voelde was het niet voor iedereen zichtbaar welke veiligheidsmaatregelen er op het strand werden genomen. Een deel van de bezoekers had geen mening hierover (28% neutraal) en 14 procent gaf aan dat zij het niet zichtbaar vonden. Degene die de veiligheidsmaatregelen niet zichtbaar vonden, bevonden zich vooral in strandvak 2.

“Duidelijker aangeven waar kitesurfers/vliegeraars/karts op het strand en in de zee mogen. Gebied misschien duidelijker afzetten zodat de kinderen (en wij) er niet door heen lopen met risico geraakt te worden door de touwen van de vliegers en kites en door de karretjes op het strand.” – Vakantieganger, strandvak 4

Reddingsbrigade

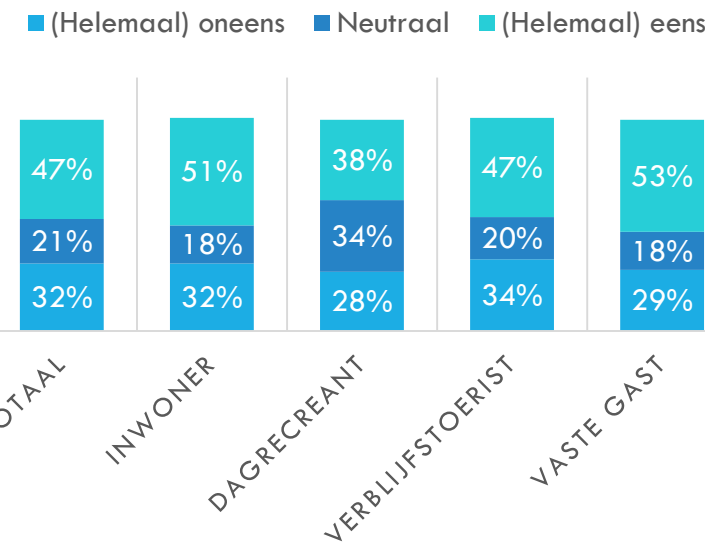
Ook werd uit de opmerkingen duidelijk dat er onvoldoende informatie wordt aangegeven over de stromingen en zandbanken. Daarnaast zou het duidelijker aangegeven kunnen worden hoe de reddingsbrigade bereikbaar is. Het blijkt namelijk dat 32 procent van de bezoekers niet weet hoe zij de reddingsbrigade moeten bereiken. Veel Belgen zijn neutraal en geven hierdoor niet aan of zij wel of niet weten hoe ze de reddingsbrigade moeten bereiken. Degene die niet wisten hoe ze de reddingsbrigade moesten bereiken zijn vooral Nederlanders en Duits.

Sommige stranden hebben goede zichtbaarheid reddingsbrigade. Bij strandloper in de omgeving heb ik ze niet gezien op het strand, wel met jetski voor de kust. Maar hoe bereik je die? – vakantieganger, strandvak 2

“Er zou een telefoon nummer van de reddingsbrigade op het info bord geplaatst kunnen worden! Op Het strand bij de vuurtoren is de reddingsbrigade of heel weinig of niet aanwezig” – Inwoner, strandvak 1

IK WEET HOE IK DE REDDINGSBRIGADE KAN BEREIKEN ALS IK ZE NODIG HEB (TYPE)

Strand en activiteiten & evenementen

Op het strand worden verschillende activiteiten en evenementen georganiseerd. Denk bijvoorbeeld aan Concert at Sea en Beachboom. Hoe denkt de strandbezoeker over activiteiten en evenementen?

Vooral rust

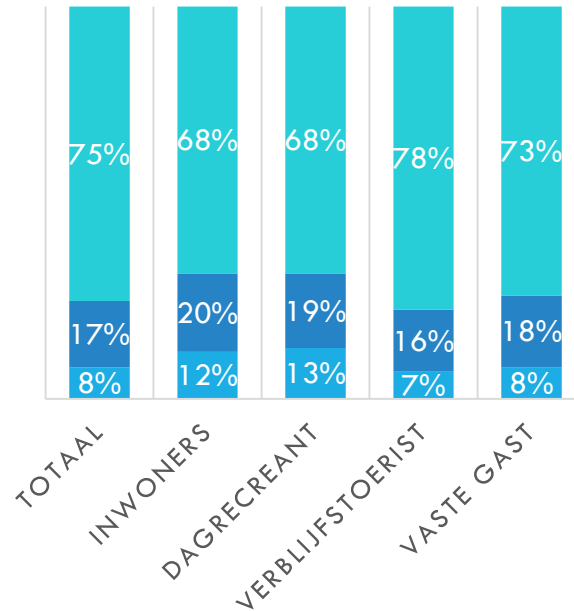
95 procent van de bezoekers geeft aan tot rust te komen op het strand. Het kleine percentage bezoekers die niet tot rust kunnen komen op het strand komen uit Nederland en vallen voornamelijk onder de leeftijdscategorie 20 tot 39. Uit onderzoek blijkt dat bezoekers die tot rust willen komen op het strand, geen behoefte hebben aan georganiseerde activiteiten. 8 procent van de bezoekers zouden wel graag deelnemen aan georganiseerde activiteiten. Dit zijn vooral de inwoners en dagrecreanten en voornamelijk bezoekers uit de leeftijdscategorie 20 tot 39.

“Activiteiten en evenementen hoeft niet, gewoon een wandeling en genieten van de zee en duinen, tot rust komen, en je hoofd leegmaken, weg van de drukte” - Dagrecreant

“Volgens mij is het strand een mooie locatie voor een evenement, maar om van de omgeving en de rust te genieten moet je er dan juist niet zijn” - Vakantieganger

ALS IK NAAR HET STRAND GA HEB IK GEEN BEHOEFTE OM DEEL TE NEMEN AAN GEORGANISEERDE ACTIVITEITEN (TYPE)

■ (Helemaal) oneens ■ Neutraal
■ (Helemaal) eens

Aanbod activiteiten

De meerderheid van de bezoekers heeft geen mening over het huidige activiteiten en evenementen aanbod op het strand, 54 procent was neutraal. Neutraal is hierbij voornamelijk gekozen door dagrecreanten en verblijfstoeristen. Degene die vinden dat er onvoldoende activiteiten en evenementen worden georganiseerd zijn vooral de inwoners. Zij komen vooral uit de leeftijdscategorie tot 20 jaar en 20 tot 39.

Het seizoen speelt geen rol bij de behoefte voor activiteiten en evenementen. Jaar rond zijn de meningen van bezoekers hetzelfde. Wel opvallend is dat de bezoekers die vonden dat er niet voldoende activiteiten georganiseerd werden voornamelijk strandvak 2 bezochten, dit strand valt in de categorie 'natuurstrand'. Degene die vonden dat er onvoldoende evenementen werden georganiseerd bezochten vooral strandvak 6. Dit is ook het strandvak waar de meeste evenementen plaatsvinden.

De bezoekers welke speciaal voor een evenement het strand zouden bezoeken zouden dit vooral in de zomer doen.

Deelnemen activiteiten

Ondanks dat de meerderheid vooral tot rust komt en geen behoefte heeft aan georganiseerde activiteiten en evenementen geeft toch nog 35 procent van de bezoekers aan dat zij speciaal voor een evenement een bezoek zouden brengen aan het strand. Degene die speciaal voor een evenement het strand zouden bezoeken zijn vooral de inwoners en dagrecreanten.

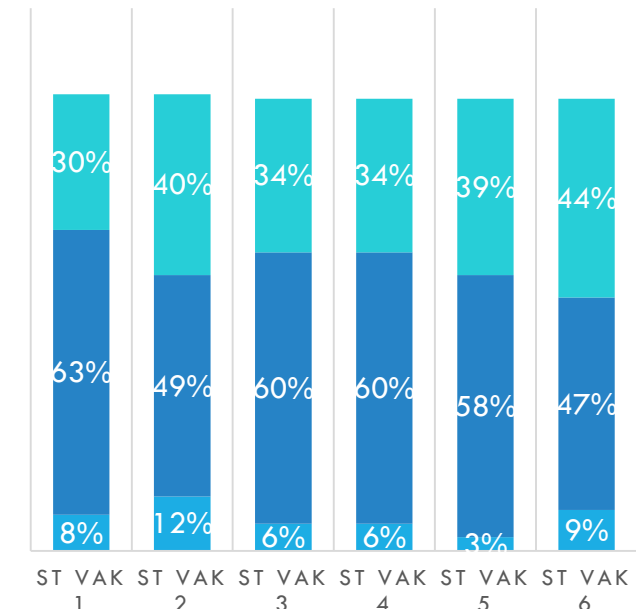

Het gaat hierbij vooral om bezoekers in de leeftijd van 20 tot 29 jaar. Verder zijn het relatief veel Duitse bezoekers die speciaal voor een evenement naar het strand zouden komen, zij waren vooral afkomstig uit strandvak 6.

ER WORDEN VOLDOENDE ACTIVITEITEN OP HET STRAND GEORGANISEERD (STRANDVAK)

■ (Helemaal) oneens ■ Neutraal ■ (Helemaal) eens

48% van de strandbezoekers vindt dat zijn/haar strandbezoek meer waarde krijgt wanneer hij/zij iets kan leren over de zee, duinen en/of het strand.

Educatie

Meer waarde geven aan het strandbezoek is mogelijk door de bezoeker meer te leren over de zee, duinen en/of het strand. Degene die vinden dat het strandbezoek meer waarde krijgt wanneer iemand iets kan leren over de zee, duinen en/of het strand zijn vooral de dagrecreanten en verblijfstoeristen. De inwoners zijn het hier het minst mee eens. Ook in de leeftijdscategorie tot 20 jaar vinden ze niet dat het strand bezoek meer waarde krijgt. Bezoekers die 50 jaar of ouder zijn, vinden relatief gezien juist wel dat hun bezoek meer waarde krijgt als ze iets leren. Gekeken naar nationaliteit zijn het vooral de Duitse bezoekers die iets willen leren over de zee, duinen en/of het strand. De Nederlander juist het minst ten opzichte van de andere nationaliteiten.

Onderwaterwereld

Dat bezoekers graag informatie ontvangen en iets willen leren blijkt ook uit de stelling: 'ik zou graag meer willen weten over wat er onder water afspeelt'. Ook hier zijn degene die het met deze stelling eens zijn voornamelijk de dagrecreanten en verblijfstoeristen. Opvallend is dat ook vooral bezoekers uit de leeftijdscategorie 20 tot 39 jaar hebben aangegeven dat zij meer willen weten over wat er zich onder water afspeelt. Verder geldt ook hier dat vooral de Duitse bezoekers meer willen weten over de onderwaterwereld.

“Mensen leren hoe ze om moeten gaan met sterke stroming en muien.” – Vaste gast

“Een tocht met een boswachter door de duinen, een wandeling langs het strand met info over strand zee dieren enz.” – Inwoner

“Wellicht voor kinderen. Educatie over de kracht van de zee en de stroming de dieren en planten. Strandjutten, schelpen zoeken, rommel opruimen.” – Vaste gast

Beeld en geluid

Bezoekers is gevraagd of zij het leuk zouden vinden om door middel van beelden en/of verhalen de omgeving te verkennen. 57 procent van de strandbezoekers geeft aan hier in geïnteresseerd te zijn. Van deze 57 procent is het grootste deel verblijfstoerist. De inwoners zijn in vergelijking met de andere bezoekers, het minste geïnteresseerd. Qua nationaliteit zijn het vooral de Belgische en Duitse bezoekers die dit leuk zouden vinden. De bezoekers die het leuk vinden om door middel van beelden en/of verhalen de omgeving te verkennen willen dit het liefst in de zomer doen. De bezoekers geven aan geen specifieke voorkeur te hebben voor een bepaald strandvak.

“Voor kinderen, iets interactief op de route van de parking naar het strand of iets dergelijks” – Dagrecreant

“Gebruik van app met beeld en geluid informatie over de omgeving waar je op dat moment staat” – Vakantieganger

Stelling 1: Mijn strandbezoek krijgt meer waarde wanneer ik iets kan leren over de zee, duinen en/of het strand

Stelling 2: Ik zou graag meer willen weten over wat er zich onder water afspeelt

Stelling 3: Ik zou het leuk vinden om door middel van beelden en/of verhalen de omgeving te verkennen

■ (Helemaal) eens □ Neutraal ■ (Helemaal) oneens

Strand en Horeca

Een dagje strand gaat vaak gepaard met het bezoek aan een strandpaviljoen. Op het strand van Schouwen-Duiveland zijn 14 strandpaviljoens gevestigd verdeeld over verschillende strandvakken.

Bezoek strandpaviljoen

Sommige bezoekers (49%) komen speciaal naar het strand voor een strandpaviljoen. Dit gebeurt het jaar rond en is dus niet seizoen afhankelijk. Opmerkelijk is dat vooral Duitse bezoekers aangeven dat zij regelmatig het strand bezoeken speciaal voor een strandpaviljoen. Bezoekers welke het strand speciaal voor een strandpaviljoen bezoeker zijn voornamelijk tussen de 40 en 59 jaar oud.

Behoeft informatie

De meningen zijn verdeeld wanneer het gaat over de behoefte aan informatie als men bij een strandpaviljoen zit. Degene die graag informatie wensen over zee, strand en/of duinen zijn vooral verblijfstoeristen en qua nationaliteit zijn het vooral de Duitse bezoekers die dit wensen. Degene die geen behoefte hebben aan informatie (26%) zijn vooral de inwoner en de bezoekers met de Nederlandse nationaliteit.

“Mensen weten tegenwoordig te weinig over oorsprong, geschiedenis en lokale flora en fauna, dit ter kennis geven op strandpaviljoens, bijvoorbeeld via de menukaart of info borden bij ingangen, zou mijn aandacht trekken om te gaan lezen”
- Vakantieganger

Aanbod strandpaviljoens

Strandpaviljoens kunnen qua menukaart verschillen. Zo biedt het ene paviljoen een uitgebreide kaart aan en focust het andere paviljoen zich op eenvoudige (afhaal) maaltijden. Bij de strandbezoekers zijn de meningen verdeeld. Zo geeft enerzijds 41 procent aan dat zij bij een strandpaviljoen het liefst een eenvoudige (afhaal) maaltijd zoals frietjes met kibbeling, een ijsje of koffie met gebak bestellen, maar geeft anderzijds ook 40 procent aan dat zij juist niet die eenvoudige maaltijd willen bestellen. Hierbij is er geen verschil tussen de inwoner, dagrecreant, verblijfstoerist of vaste gast. Ook het seizoen speelt hierin geen opmerkelijke rol. Bij de verschillende nationaliteiten is het opvallend dat bezoekers uit ‘andere landen’ (anders dan Nederland, België en Duitsland) vooral hebben aangegeven dat zij liever geen eenvoudige maaltijden zien. Bezoekers welke liever geen eenvoudige maaltijden zien geven aan dat zij meer variatie, gezondere, vegetarische gerechten en/of minder frituur wensen.

“Gevarieerder, hipper menu in strandtent; niet zoveel frituur; meer vegetarische te happen; uitgebreidere wijnkaart” – Vaste gast

“Ik miste vegetarische en veganistische dingen op de kaart van strandtenten” - Vakantieganger

“Gezond en vooral lekker eten zou fijn zijn. Vette friettenthappen voor veel geld is verschrikkelijk!” – Vaste gast

Anderzijds geeft de bezoeker die juist wel eenvoudige maaltijden wilt zien aan dat het huidige aanbod al voldoende is. Velen willen het simpel en goedkoop houden.

“Keep it simple en kleinschalig.” – Vaste gast

“Prima. Geef een eerlijk en eenvoudig menu voor een eerlijke prijs. Kwaliteit is belangrijk. En goede koffie (niet uit automaat). Leuk idee streekproducten/ gerechten.” – Vakantieganger

Streekproducten

Onder de strandbezoekers is er een voorkeur voor streekproducten. Een meerderheid (80%) van de bezoekers geeft aan dat zij jaar rond graag streekproducten op het menu zien staan. De 5 procent die niet graag streekproducten op het menu zien staan zijn voornamelijk Nederlands en ouder dan 60 jaar. In vergelijking met de andere nationaliteit zijn vooral de Duitse bezoekers geïnteresseerd in streekproducten.

Strand en Duurzaamheid

Schouwen-Duiveland zet zich actief in op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit en het versterken van de natuur. Sinds 2008 doet Schouwen-Duiveland mee aan het QualityCoast-programma, een initiatief van de Europese Unie om kustgemeenten duurzamer en milieuvriendelijker te maken. De Quality-Coast Award staat voor duurzame kusten en is een aanvulling op de Blauwe Vlag toekenning. De Blauwe vlag staat vooral voor veilige en schone stranden. Schouwen-Duiveland heeft tien stukken strand met de blauwe vlag.

Bewuste keuze

Ondanks bovengenoemde ontwikkelingen gaf slechts 22 procent van de strandbezoekers aan dat zij voor het strand gekozen hadden omdat het een duurzaamheidskenmerk heeft. Vele bezoekers waren neutraal en hadden geen mening hierover. Degene die het strand wel gekozen hadden omdat het duurzaamheidskenmerken heeft zijn vooral vaste gasten. De resultaten gelden niet voor een specifiek strandvak. Wel is het opvallend dat strandbezoekers die voor het strand gekozen hebben omdat het duurzaamheidskenmerken heeft, vooral Belgische bezoekers zijn.

Duurzaamheidsideeën:

“Workshops met het maken van kunst met alle troep/spullen die je op het strand vindt om op te ruimen, maar ook aandacht te vragen voor wat een rommel mensen achter laten.”

“Stimuleer plastic juten: verzamelen van zwerfplastic / aanspoelplastic (nylon netten enz) bijv. met verzamelstrandpalen op regelmatige afstand van elkaar. En dan af en toe ophalen.”

“Scheiden van afval gaat nog niet optimaal. Containers stuk uit elkaar. Daardoor met afvaltas parcours afleggen. Veel mensen gooien dan alles in 1 bak.”

“Minder zwerfafval begint bij voldoende prullenbakken, niet alleen bij de overgangen.”

“In strandpaviljoens geen verkoop van ijs met plastic stokjes, plastic rietjes bij drank of plastic bakjes bij frites en dergelijke. Dit geldt ook voor eventuele strandverkoopers.”

“Hier en daar een zitbank plaatsen vervaardigd uit gerecycled materiaal.”

Duurzamer vervoer

Het is positief dat de meerderheid van de bezoekers (64%) bereid is om de auto te laten staan wanneer de optie er is om met behulp van duurzamer vervoer (bijvoorbeeld elektrische busjes) naar het strand te gaan. Bezoekers die bereid zijn om dit te doen zijn vooral de verblijfstoeristen en vaste gasten. In welke periode van het jaar dit aangeboden wordt, is voor de bezoeker niet van belang, dit kan elk seizoen zijn. Qua nationaliteit zijn het vooral de Nederlanders die minder bereid zijn om de auto te laten staan.

Plastic verbod

Veel bezoekers (87%) zijn voorstander van een plastic verbod op het strand. Hierbij is het opvallend dat degene die voorstander zijn van het verbod vooral 60 jaar of ouder zijn. Degene die geen voorstander zijn, zijn voornamelijk afkomstig uit de leeftijdscategorie tot 20 jaar.

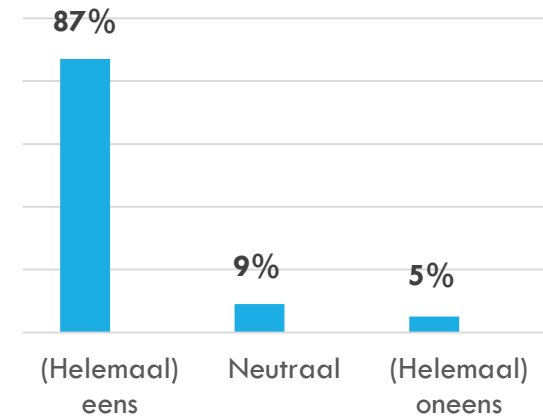
Rol ondernemers

Ook blijkt dat strandbezoekers verwachten dat er duurzaam ondernomen wordt. Zo verwacht 80 procent van de bezoekers dat ondernemers duurzame alternatieven aanbieden zoals bijvoorbeeld een grijswaterpomp sanitair, zonnepanelen of hergebruik van bijvoorbeeld sloophout.

De bezoekers hebben een aantal suggesties gegeven om het strand te verduurzamen. Het meest genoemd is de wens voor het plaatsen van meer afvalbakken.

Ik ben voorstander van een verbod op plastic op het strand (plastic frietbakjes, plastic flesjes drinken e.d. afschaffen)

Strand en Informatiebronnen

Voorafgaand aan en/of tijdens het strandbezoek hebben de bezoekers allerlei mogelijkheden om informatie op te zoeken. Zo kan er gebruik gemaakt worden van internet, sociale media, mondelinge informatie, de app Strand Schouwen-Duiveland, de strandfolder Schouwen-Duiveland en/of informatieborden.

Type informatiebron

Een groot deel van de bezoekers, vooral de verblijfstoerist en vaste gast, maken gebruik van internetzoekmachines zoals Google of Bing. In vergelijking met andere nationaliteiten gebruiken Nederlanders de zoekmachine minder. De gebruikers gaven aan vooral Google en Google Maps te gebruiken. Niet opmerkelijk maar wel bevestigd door dit onderzoek is dat sociale media vooral wordt gebruikt door bezoekers tot 20 jaar. Informatieborden worden vooral gebruikt door Duitse bezoeker. Uit de opmerkingen van bezoekers die gebruik maken van overige schriftelijk informatie blijkt dat vooral de Badkoerier relatief veel gelezen wordt.

Ook van mondelinge informatie via derden werd relatief veel gebruikt gemaakt. Degene die voor mondelinge informatie kiezen zijn vooral Duitse bezoekers. Informatie werd vooral verkregen door familieleden, vrienden, kennissen, de VVV en de accommodatieverstrekker.

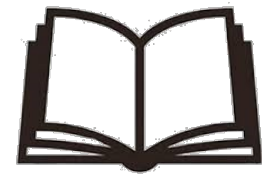
“Wijs mensen op een app met de meest actuele informatie over de zee, duinen, strand”.

App strand Schouwen-Duiveland

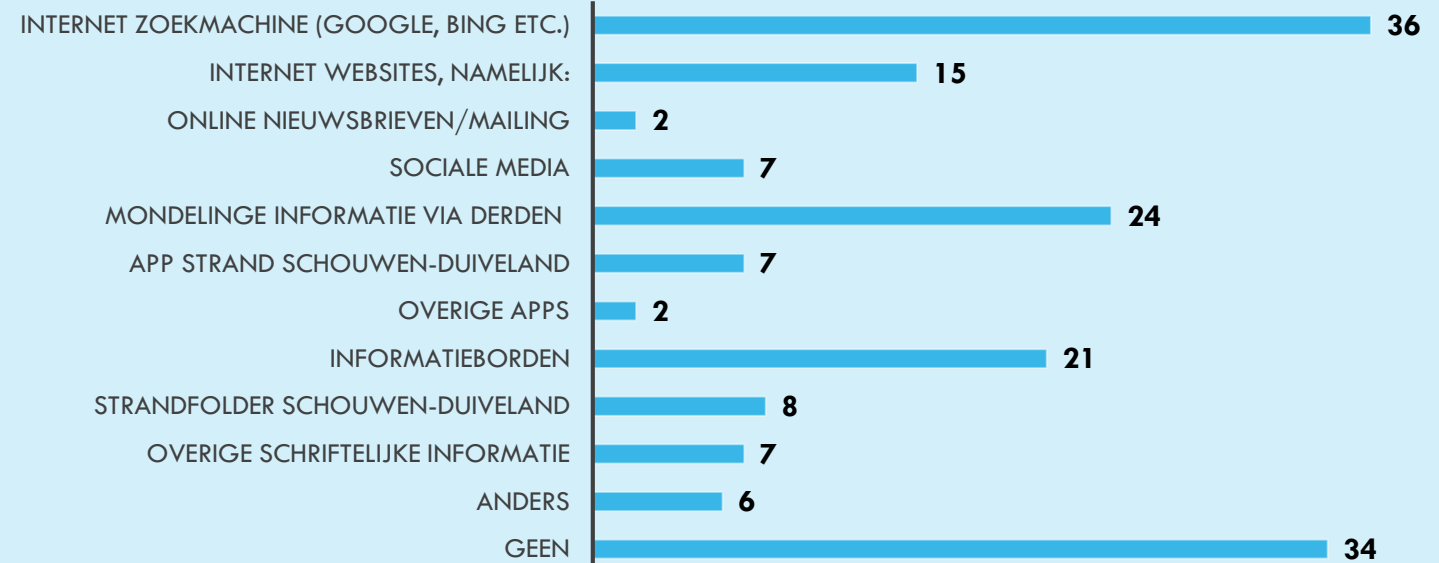
Schouwen-Duiveland heeft een eigen strandapp en strandfolder. De strandapp geeft informatie over de verschillende stranden, de veiligheid, bereikbaarheid, parkeergelegenheid, bijzonderheden en technische werkzaamheden. Naast de app met uitgebreide informatie is er ook een strandfolder. Deze kan men per e-mail opvragen. Ook hierin staat veel informatie over de stranden. Opvallend is dat deze twee informatiebronnen weinig gebruikt worden. Degene die de app gebruiken zijn vaker verblijfstoeristen of vaste gasten dan inwoner of dagrecreant. De strandfolder wordt zelfs helemaal niet gebruikt door de inwoner. Qua nationaliteit blijkt dat de app vooral gebruikt wordt door Duitse bezoekers of bezoekers uit overige landen (buitenom Nederland en België).

Welke informatie wordt er opgezocht?

- Het weer
- Wandel en fietsroutes
- Informatie over strandpaviljoens (openingstijden en menukaart)
- Informatie over getijden
- Activiteiten in omgeving en op het strand
- Informatie over honden op het strand
- Informatie over verblijf

Informatiebronnen - %

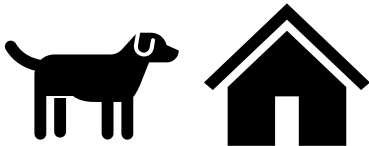

Strand en Waardering

Meningen en ervaringen verschillen. Iedere bezoeker kreeg de gelegenheid om zijn eigen waardering te uiten. Strandbezoekers konden hun mening geven over wat zij het meest waardeerde aan het strand maar ook over wat zij het minst waardeerde.

Positieve waardering

Het strand wordt enorm gewaardeerd door de bezoekers, bijna iedere bezoeker wist wel een positieve opmerking te geven. Vooral de rust, ruimte, brede stranden en dat de stranden schoon zijn werd door velen gewaardeerd. Ook vonden veel mensen de natuur rondom het strand een pluspunt en waren veel bezoekers blij dat de hond mee mocht naar het strand. Vele Belgen gaven aan dat, in tegenstelling tot wat ze gewend zijn, het enorm fijn is dat de stranden niet bebouwd zijn. Verder werd de goede bereikbaarheid ook meerdere malen genoemd.

- Rust
- Ruimte
- Brede stranden
- Natuur
- Wandelen met de hond toegestaan
- Geen bebouwing
- Bereikbaarheid

- Troep achterlaten door bezoekers
- Loslopende honden
- Steile strandovergang/trappen

Op-/aanmerkingen

Er zijn duidelijk meer positieve waarderingen ingevuld dan negatieve. Velen gaven bij de vraag 'wat waardeert u het minst aan het strand?' als antwoord: 'niks' of ze gaven aan dat ze geen minpunten konden bedenken.

Toch blijkt dat waarderingen per persoon verschillen. Waar bezoekers erg positief waren over de schone stranden en het feit dat honden los mogen lopen, zijn er ook bezoekers die deze mening niet delen. Zo vonden sommigen dat het strand vervuild was en zagen sommigen de honden op het strand niet als positief maar als negatief.

Bezoekers vinden het vooral storend dat mensen troep achter laten en dat er in de zomer veel afval op het strand ligt na een drukke dag. Ondanks de brede stranden ervaren bezoekers ook drukte. De (loslopende) honden op het strand werd door velen als minpunt ervaren. Aan de andere kant gaven de hondenuitvoerders als minpunt aan dat de honden in bepaalde periodes niet los mogen lopen op het strand. Ook vonden sommige bezoekers de overgang/trap bij de sommige strandovergang te steil.

"De rust en ruimte die de stranden van Nieuw-Haamstede bieden. Zelfs in het hoogseizoen vind je hier nog ongeëvenaarde totale rust en ontspanning. De stranden van Nieuw-Haamstede zijn voor veel vaste bezoekers de "strandnorm", hoe een stranddag optimaal te beleven....." – Vaste gast

"Dat het er rustig is; ik daar met mijn honden kan wandelen op het strand en ze ook welkom zijn in de horecapaviljoenen. Er geen dijk echt is aangelegd zoals in België. Er geen winkels zijn, buildings ed. Gewoon genieten kan!" – Dagrecreat

"Als de mensen troep achter laten en door de duinen struinen [planten vertrappen]" – Dagrecreat

"Loslopende honden, het worden er steeds meer. Het irriteert mij hondenbezitters gaan er vanuit dat er A niet gecontroleerd wordt B dat iedereen honden leuk vindt." - Inwoner

Vervolgonderzoek

Voorafgaand aan de dataverzameling is er een dataverwervingsplan opgesteld, met als doel het behalen van een representatieve meting per strandvak. Op basis van een α -selecte steekproef (foutmarge 5%) zou het gaan om 380 respondenten. Helaas was een α -selecte steekproef niet mogelijk gezien Kenniscentrum Kusttoerisme niet over alle contactgegevens van de bezoekers van de 6 strandvakken beschikt. Daarom moesten gasten ter plaatse worden benaderd. Om de steekproef zo goed mogelijk overeen te laten komen met de onderzoekspopulatie (alle gasten van de 6 strandvakken), was het van belang dat alle gasten een even grote kans kregen om deel te nemen aan het onderzoek. Daarom zijn de gasten op verschillende momenten gedurende het jaar benaderd om de vragenlijst in te vullen.

De wens is om in de toekomst de wervingsmogelijkheden te verduurzamen. Het inzetten van enquêteurs is namelijk erg kostbaar en tijdrovend. Daarom is er gekozen om naast de dataverzameling ter plaatste ook data te verzamelen via de strandpaviljoens. Er zijn verschillende leaflets uitgedeeld met een QR code waardoor de strandpaviljoen bezoekers toegang kregen tot de online vragenlijst. Ook ruiters maken veel gebruik van het strand. Daarom is er als derde verzamelmethode gekozen voor de ruitervereniging. Zij hebben de vragenlijst binnen de vereniging uitgezet.

Omdat er op drie verschillende manieren data is verzameld, is het mogelijk dat er verschillen zitten in de antwoorden. Met behulp het software programma SPSS kan er worden aangetoond of er significante verschillen zijn tussen de verzamelmethode. Als de kans dat een verschil door toeval is ontstaan kleiner is dan 5%, dan noemt men het verschil significant. Is het verschil groter dan 5%, dan kan dit worden gezien als toeval. Per vraag is er een significantie test uitgevoerd zodat er in de toekomst beter beslist kan worden over de wervingsmogelijkheden.

Hieronder worden de vragen gepresenteerd waar significante verschillen in zitten tussen de drie data verzamel methoden (ter plaatse, strandpaviljoens en ruiters):

- Bezoekerskenmerken (type gast, herkomst, leeftijd)
- Gezelschap (alleen, met partner, anders)
- Ondernomen activiteiten (wandelen, paardrijden, vissen, watersport, bezoek horeca)
- Vervoersmiddel (auto, te paard)
- Informatiebronnen (sociale media, informatieborden, geen)
- Met hoeveel personen (inclusief uzelf) bent u die dag op het strand geweest?
- Hoeveel keer heeft u de afgelopen 12 maanden het strand bezocht?

Omdat er relatief weinig respondenten via de ruitervereniging de vragenlijst hebben ingevuld zijn deze 37 respondenten eruit gefilterd. De significante verschillen tussen de data verzamelmethode ter plaatse en strandpaviljoens zal hieronder nogmaals gepresenteerd worden:

- Herkomst
- Gezelschap (alleen, anders)
- Ondernomen activiteiten (wandelen, paardrijden, watersport)
- Informatiebronnen (internet zoekmachine, informatieborden)
- Met hoeveel personen (inclusief uzelf) bent u die dag op het strand geweest?
- Hoeveel keer heeft u de afgelopen 12 maanden het strand van Schouwen-Duiveland bezocht?

Met in achtneming van deze verschillen kan ervoor gekozen worden om in het vervolg alleen data te verzamelen via de strandpaviljoens. Echter is het dan wel van belang dat alle strand-paviljoenhouders meewerken aan de data verzameling. In dit onderzoek waren de bezoekers vooral benaderd via strandpaviljoen 'Our Seaside' en 'de Buurman'. De verschillen tussen Our Seaside, de Buurman en alle andere strandpaviljoens worden hieronder beschreven:

- Bezoekerskenmerken (type gast, herkomst, leeftijd)
- Ondernomen activiteiten (zwemmen, zonnen, luieren)
- Gezelschap (alleen, met vrienden)
- Vervoersmiddel (te voet, met de fiets, met de auto)

Wat deze verschillen allemaal inhouden is terug te vinden in het tabellenboek: data verzamelmethode.

Bijlage 1: Meetmomenten

- België
- Duitsland (NRWF)
- Nederland
- Nederland, België en Duitsland

APRIL

M	D	W	D	V	Z	Z
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

MEI

M	D	W	D	V	Z	Z
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

JUNI

M	D	W	D	V	Z	Z
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

JULI

M	D	W	D	V	Z	Z
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

AUGUSTUS

M	D	W	D	V	Z	Z
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

SEPTEMBER

M	D	W	D	V	Z	Z
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

OKTOBER

M	D	W	D	V	Z	Z
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

NOVEMBER

M	D	W	D	V	Z	Z
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

DECEMBER

M	D	W	D	V	Z	Z
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

JANUARI 2020

M	D	W	D	V	Z	Z
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

FEBRUARI 2020

M	D	W	D	V	Z	Z
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

MAART 2020

M	D	W	D	V	Z	Z
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

○ Onderwijs
 ○ Dimensius

